

Waarom zou je nog links stemmen?

Manifest

Er lijkt een nieuwe wind op te steken in politiek Nederland. De neoliberale recepten hebben gefaald. “De Markt” als oplossing voor alle verdelingsvraagstukken heeft zijn glans verloren. Privatisering en deregulering zijn gebruikt om problemen weg te moffelen of om begrotingen sluitend te maken. Individualisering kan bevrijdend werken, maar ook leiden tot veel versplintering en eenzaamheid. Steeds meer mensen zien in, dat solidariteit, eerlijk delen en emancipatie nog steeds van waarde zijn. Om maar niet te spreken van de gelijke behandeling in gelijke gevallen, waarop iedere inwoner recht heeft. Wat kunnen deze waarden betekenen in de politieke praktijk?

Wat er politiek gesproken mis is

Dertig jaar privatisering, bezuiniging en “hervorming” in het publieke domein: steeds meer mensen zijn het zat. De rijken zijn rijker, de armen armer geworden. Lonen en arbeidscontracten staan in het teken van bedrijfswinsten en beurskoersen. Ondernemersrisico's zijn en worden afgewenteld op de werknemers. Deze niet te verdedigen contrasten gaan bij grote groepen burgers gepaard met intense gevoelens van onrechtvaardigheid, onzekerheid en machteloosheid. Energiebedrijven, scholen, ziekenhuizen en zorginstellingen zijn te groot geworden, de menselijke maat is zoek geraakt. Banken en verzekeraars, maar ook industriële bedrijven zijn “te groot om failliet te gaan”. In financieel zwaar weer draaien de burgers op voor de kosten van het voortbestaan van deze kolossen, terwijl zij er geen enkele invloed op hebben.

Sinds eind 19^e eeuw zijn de reële lonen, pensioenen en uitkeringen voor grote groepen nooit zo lang achter elkaar gelijk gebleven of zelfs gedaald als in de afgelopen jaren. Tienduizenden zijn aangewezen op voedselbanken. De Nederlandse volkshuisvesting staat al jaren stil: voor de laagste inkomensgroepen wordt nauwelijks meer gebouwd. De corporaties verkopen huurwoningen, terwijl de wachtlijsten niet kleiner worden.

Baanzekerheid staat op het spel, niet alleen voor de laagopgeleiden, maar ook voor hen, die wel over “startkwalificaties” beschikken. De bezorgdheid over de erosie van de middengroepen groeit. De werkloosheid is al jaren onaanvaardbaar hoog. De langdurige werkloosheid stijgt snel. Tegelijkertijd wordt pas later de leeftijd bereikt die recht geeft op AOW. De flexibilisering van de arbeid is de laatste jaren doorgeschooten. Flexibilisering is een ander woord geworden voor bezuiniging op arbeid, arbeid als kostenpost, maximalisering van winst en machtsverschuiving van werknemer naar werkgever.

Deze en soortgelijke ontwikkelingen komen rechtstreeks voort uit de economische orthodoxie die nu ruim dertig jaar de politiek beheerst. Uit de VS en het VK hebben we een liberaal beleid van dereguleren en ongelimiteerde marktwerking geïmporteerd. Dit is samengevat in het dogma van de “kleinere overheid”. Dat betekent ruim baan voor de eigenaren en managers van (grote) bedrijven. De hoogte van de lonen, de prijzen en kwaliteit van voedsel en medicijnen, de toegankelijkheid van opleidingen, de hoeveelheid van te bouwen huizen: laat maar

aan de markt over. In het sociale domein heerst de privatiseringsideologie van “mensen in eigen kracht zetten” en “zelfredzaamheid”.

Op supranationaal niveau zien wij een soortgelijke insteek. Grensoverschrijdende zaken die op Europese of wereldschaal aangepakt en geregeld moeten worden, laat men op hun beloop, totdat een crisis de maatregelen afdwingt. Wij gaan in Europa van crisis naar crisis en de eurosceptis neemt toe. Niet door teveel, maar door te weinig regulering. “Alsjeblieft geen visie”, zei onze minister-president. Maar let wel: neo-liberaal pragmatisme is niet genoeg. Bij lange na niet!

Wat dan wel?

De linkse partijen in ons land hebben jarenlang gedacht de scherpe kantjes af te kunnen slijpen van de neoliberale sociaaleconomische politiek. Dat had soms meer, andere keren veel minder resultaat. De gebruikte tactiek varieerde, maar het politieke discours was en bleef beheerst door rechts-orthodoxe dogma's. Angst voor een stevige linkse politiek heerst aan de linkerkant. Angst om in de politieke wildernis te verdwijnen en de kiezers kwijt te raken. En de paradox is, dat dit nu juist wel gebeurt.

De nieuwe regering Trudeau in Canada, de sterke opkomst van Podemos in Spanje, Bernie

Sanders in de VS en de verkiezing van Jeremy Corbyn tot leider van de Britse Labour Party laten echter zien, dat er draagvlak is voor een politieke koers, die niet gestuurd wordt door angst en behoudzucht. Tienduizenden nieuwe aanhangers stroomden toe. Enkele elementen uit Corbyns programma: een radicaal volkshuisvestingsplan, een rechtvaardig belastingsysteem, democratisch gecontroleerd publiek eigendom van dienstverlenende en nutsbedrijven, een publieke investeringsbank om de economie om te vormen, een investeringsprogramma voor de hoogstnoodzakelijke infrastructuur, een behoorlijk minimumloon, een nationale onderwijsdienst, meer vrouwenrechten. Kortom een samenhangende, wervende en hoopvolle visie.

Wat kunnen progressieve mensen hier doen?

De ondertekenaars en ondersteuners van dit manifest zijn ervan overtuigd, dat het anders kan en dat het anders moet. Wij willen een politieke strategie gebaseerd op een visie die mensen uitnodigt om mee te helpen de noodzakelijke veranderingen tot stand te brengen. Alleen economisch pragmatisme inspireert niemand. Steeds meer mensen willen grip krijgen op de kwesties die zij niet alleen kunnen oplossen. Het bieden van perspectief vraagt allereerst het creëren van duurzame linkse samenwerking, gericht op een meerderheidsregering en anders een gecoördineerde oppositie. Dus: machtsvorming met partijen, die dit perspectief delen. De indiening van een initiatief-klimaatwet door de PvdA en Groen Links samen is een eerste stapje.

Waarom links stemmen?

De vraag dringt zich op: zijn er goede redenen om links te stemmen? Op weg naar een aantrekkelijk en stimulerend links programma stellen wij de volgende tien programmapunten voor.

1.- De ook in ons land groeiende tweedeling van macht, bezit, inkomen, onderwijs, gezondheid en maatschappelijke betrokkenheid wordt krachtig bestreden. Een tegenbeweging vanuit de samenleving moet een aanzet geven. Solidariteit en gelijkheid in eigentijdse vormen zijn de leidende beginselen bij de inrichting van maatschappelijke systemen, waarvan de mensen afhankelijk zijn. De overheid is daarvoor verantwoordelijk.

2.- Een rechtvaardiger belastingstelsel bevordert duurzaamheid door vervuiling zwaarder te belasten, arbeid minder zwaar te belasten en een eerlijker verdeling van de welvaart door topinkomens en vermogens meer te belasten. Internationale ondernemingen worden op gelijke wijze in de Europese landen waar zij feitelijk actief zijn belast.

3.- Paal en perk wordt gesteld aan verschijnselen als pay-rolling, nul-urencontracten en het ontslaan van personeel, dat daarna als ZZP-er voor minder geld weer wordt aangesteld.

4.- Het minimumloon wordt uitbetaald vanaf 18 jaar en volledige werkgelegenheid wordt weer doelstelling van sociaaleconomisch beleid. De overheid garandeert een goed pensioen, onafhankelijk van de beurskoersen.

5.- De overheid draagt zorg voor voldoende betaalbare huurwoningen in de sociale sector, de fiscale behandeling van kopen en huren wordt qua uitkomst gelijk getrokken.

6.- Op het gebied van zorg en welzijn komt een einde aan het afbreken van arrangementen die hun maatschappelijke waarde hebben bewezen, zoals verzorgingshuizen, huishulp en persoonlijke begeleiding. De ideologie van "mensen in eigen kracht zetten" en "zelfredzaamheid" wordt in het neoliberale beleid gebruikt om die afbraak te verdoezelen. Er dienen welbepaalde wettelijk vastgelegde basisvoorzieningen voor alle inwoners te blijven, waarbij solidariteit het uitgangspunt is.

7.- Eenieder is gelijk voor de wet. Allen die hier verblijven worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie op welke grond ook is uit den boze. Dat betreft ook migranten en hier verblijvende vluchtelingen. De overheid maakt in wet en praktijk geen verschil tussen Nederlanders uit immigrantengroepen en autochtone Nederlanders. De overheid moet het goede, niet het slechte voorbeeld geven.

8.- Dienstverlenende en nutsbedrijven zoals energie, spoor, post, betalingsverkeer en zorg, maar ook financiële instellingen worden door regulering en toezicht en zo nodig door nationalisatie weer in de publieke sector gebracht.

9.- Een Europa van nationale staten is op den duur onhoudbaar. Europa is de vierde bestuurslaag en dient voor zaken die supranationaal geregeld moeten worden en waarvoor de verantwoordelijkheid alleen in Europees verband gedeeld en gedragen kan worden. Meer nadruk moet worden gelegd op een sociaal Europa en een Europa op menselijke maat. Ook wereldwijd is Nederland aangewezen op internationale samenwerking.

10.- Alle maatregelen die nodig zijn om de kwaliteit van natuur en milieu te handhaven en te verbeteren worden ondersteund. Als toets bij alle maatregelen die genomen worden weegt duurzaamheid voortaan even zwaar als welvaart en welzijn.

Verlicht onze toekomst. Verlaat de neoliberale koers. Stem links!

Groep Progressief Oost. Contact: progressiefoost@ziggo.nl

Lout Bots – Freek Derks – Ad Foolen – Kees Groenendijk – Herman Hofman – Willem Wanrooij – Jan Willem Wesseldijk en ondersteuners.

maart/april 2016